

Remissvar Boverkets rapport 2024:9 Uppdrag att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder, slutrapport

Rapportens resonemang och förslag gällande buller kan delas in i tre delar: *Buller utanför byggnaden, buller i den egna bostaden* samt *ljudisolering mellan den egna bostaden och angränsande utrymmen*.

Structor Akustik motsätter sig föreslagna lättnader avseende ljudkrav då de inte förefaller väl underbyggda med hänsyn till boendemiljö och hälsa.

Buller utanför byggnaden

Det är förståeligt att det är önskvärt att regelverken utformas så att olika discipliner förväntas låsa förutsättningar i samma skeden av planprocessen. Det är däremot obegripligt hur den föreslagna ändringen motiveras. För det första: Den föreslagna förändringen bevarar riktvärdet för maximal ljudnivå nattetid kl 22-06 utomhus vid fasad. Riktvärdet kan knappast antas vara kopplat till vistelse utomhus vid fasad; schemaläggningar vid vanliga läroverk förutsätter att studenterna sover på natten snarare än dagtid. Observera att det finns särskilda riktvärden i Trafikbullerförordningen för ljudnivå vid uteplats dagtid. Riktvärdet för maximal ljudnivå blir således helt omotiverat om syftet är att tillsäkra en bullerskyddad uteplats (andra riktvärden tillser detta) eller ljudnivå inomhus (även här finns särskilda riktvärden). Rapporten påpekar att bostäderna skall vara utformade för att ge regelmässig luftväxling även med stängda fönster men det förefaller uppenbart, baserat på riktvärdets utformning och historik samt vanligen observerade beteenden hos boenden vid fältarbete, att öppna fönster bör antas vara en vanlig företeelse. Standardmässig luftväxling är alltså inte den enda möjliga anledningen att öppna, utan boende öppnar fönster även för ökad luftväxling vid tillfällig luftfuktighet, för att motverka komfortproblem från värme på sommaren, minskad upplevt instängdhet med mera. Kort sagt, riktvärdet syftar historiskt till boende som vistas inomhus och är avsett att öka möjligheten att ha öppet fönster på natten. För det andra: Som vi tolkar ändringsförslaget är inte tanken att skjuta kopplingen mellan ljuddämpad fasad nattetid och bostad/rumsfunktion till ett senare skede i planprocessen för att synkronisera med övriga discipliner, utan tanken är att helt ta bort kopplingen mellan ljuddämpad fasad och vilka rum/bostäder denna fasaddel tillhör. Detta skulle i så fall medföra att många bostäder kommer sakna ljuddämpad fasad (här finns inte ens en föreslagen kvot, som för andelen lägenheter som tillgänglighetsanpassas). Förändringen bedöms därmed få i princip samma effekt som att helt slopa kravet på ljudnivå utomhus vid fasad, vilket är en mycket stor förändring som borde motiveras ur ett hälsoperspektiv med tydlig evidens innan någon förändring kan bli aktuell, snarare än att som här föreslå ett tandlöst "krav" och vifta bort konsekvensanalysen med att hälsoeffekterna ju inte har undersökts tidigare så varför oroa sig nu? Här bör påpekas att Trafikbullerförordningen redan när den kom 2015 gick i motsatt riktning från EU gällande bullerbekämpning och folkhälsa. Att lätta ytterligare på riktvärdena bör därför motiveras mycket välunderbyggt eller annars undvikas.

Vårt förslag är att denna ändring stryks.

Buller i den egna bostaden

Gällande installationsbuller föreslås ingen skillnad mellan studentbostäder och andra bostäder, men kravet för hygienutrymmen föreslås strykas för samtliga bostäder. Ingen särskild kommentar lämnas i detta remissvar gällande just studentbostäder men vi vill påpeka att slopandet av kravnivå för installationsbuller i hygienutrymmen riskerar att medföra risk för problematiskt buller även i andra utrymmen, eftersom det då kan bli nödvändigt att stänga inne höga bullernivåer i ett hygienutrymme. Det är väl generellt möjligt att lösa sådana utmaningar men vi bedömer alltså att risken för störande buller i andra utrymmen ökar om den som bygger bostäderna förbiser att göra lämpliga anpassningar av övriga konstruktioner för att kompensera för de högre ljudnivåerna i hygienutrymmet. Vissa underkännanden vid slutintyg kan därför väntas.

Vårt förslag är att krav på installationsbuller ställs även i hygienutrymmen.

Ljudisolering mellan den egna bostaden och angränsande utrymmen

Rapporten konstaterar att buller utifrån ej omfattas av studentboendets rådighet (exempelvis biltrafik) och att riktvärdena för ljudreduktion hos fasad och fönster ej bör behandlas olika mellan studentbostäder och andra bostäder. Stegljudsnivå pekas ut som särskilt störande och därför föreslås inte heller någon särbehandling för studentbostäder gällande stegljudsnivåer. Därför finns inget att lämna synpunkter på gällande förslag för studentbostäder för dessa parametrar. Gällande luftljudsisolering mellan angränsande utrymmen föreslås inga skillnader mellan studentbostäder och andra bostäder, förutom för sådana studentbostäder som delar på gemensamma utrymmen (t.ex. kök, vardagsrum, hygienutrymmen). Resonemanget baserar sig på att sådana boendeformer som delar på gemensamma utrymmen kan ha bättre förutsättningar för hänsyn mellan boende eftersom de har mer kontakt i gemensamma utrymmen som kök och vardagsrum än vad andra boende får i trapphus och entréer. Om sådana lättare krav införs mellan studentbostäder inom ett "kluster" där bostäderna delar gemensamma utrymmen är vår bedömning att det måste göras tydligare vilka bostäder som skall anses tillhöra samma kluster och var gränser dras mellan kluster. Med föreslagen formulering kan kraven tolkas så att en hel studentbostadsbyggnad utgör ett kluster, medan vi antar att syftet är att varje enskild korridor i byggnaden ska vara separata kluster. Över lag ställer vi oss dock skeptiska till de föreslagna lättare kraven. Vad gäller ordningsregler är det i vår bedömning osäkert vilken ytterligare möjlighet en hyresvärd till en studentkorridor har jämfört med en annan hyresvärd att påbjuda ordningsregler. Om en boendeform skall ha mycket god luftljudsisolering och en annan något sämre sådan kan det väl vara rimligt att hoppas att boende med mer samröre kan ha högre samarbetsvilja och ömsesidig förståelse och tolerans. Något som helt saknas från resonemanget om luftljudsisolering är dock en kommentar om de absoluta värden som föreslås. Boverkets handbok från 2008 anger i tabell 4.3 den subjektiva uppfattningen av ljud vid olika ljudisoleringar. Där relaterar man till R'_w vilket blir i stort sett samma som $D_{nT,w}$ i rum som är ca 3 m djupa. Enligt denna innebär R'_w 40 dB att normalt samtal utanför bostaden "kan höras" samt att högröstat samtal "hörs". Med R'_w 44 dB anges att högröstat samtal "kan höras" och att högtalarljud så som t ex TV och radio på måttlig nivå "hörs", det senare gäller även vid en ljudisolering på 48 dB. Vidare förklaras att "hörs" tolkas som att den boende kan "höra vad som sägs", alltså inte bara uppfatta att någon talar utan även vilka ord som används. Att det "kan höras" innebär att man hör ljud men inte kan uppfatta enskilda ord. Att tillåta luftljudsisolering mellan studentlägenhet och gemensamt kök eller vardagsrum som medför att högröstade samtal eller TV hörs genom väggen kan knappast antas ge ostörd miljö för sömn eller koncentrerade studier – det kan inte förväntas att hyresvärdens ordningsregler förmår samtliga studenter att samtala lågmält dygnet runt, till vardags och till fest. I konsekvensutredningarna påpekas att byggarna vill ha sänkta kostnader men det framgår inte i vilken utsträckning enkäter med mera

ställt uttryckliga frågor om studiero, störande grannar, överhörning eller installationsbuller. Inte heller vid omnämmandet av mer tillåtande regelverk hos nordiska grannländer nämns huruvida dessa länder underbyggt sina riktvärden med hälsoundersökningar eller hur reglerna annars motiverats. Att lägga nivån för ljudisolering för väggar utan dörr mellan olika boenderum samt mot gemensamhetsrum till $D_{nT,w,100}$ 52 dB, skulle normalt innebära en 25 mm tjockare vägg vilket bör vara försvarbart även ekonomiskt. Krav bör även ställas på efterklangstid i omöblerat gemensamhetsrum för att hålla nere ljudnivån.

Förtydliganden av kravställandet och höjning av krav mellan rum och mot gemensamma utrymmen behövs.

Structor Akustik AB